

Bohdan Matusiak

Izba toruńska

Palestra 30/3(339), 100-104

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tyczy to tylko jednego Zespołu, ale poprawa jest znaczna. W okresie 1980—1984 został zbudowany w Starogardzie z funduszków Rady Adwokackiej lokal biurowy dla miejscowego Zespołu. Lokal ten mieści się w oddzielnym segmencie nowo wybudowanego trzykondygnacyjnego budynku w centrum miasta przy ul. Buczka 21 w odległości około 100 m od gmachu sądu.

Dotychczas Zespół Adwokacki w Starogardzie Gdańskim był w bardzo trudnych warunkach lokalowych. Mieścił się bowiem w gmachu sądu w 2 małych pokojach. Ze względu na potrzeby lokalowe sądu Zespół musiał opuścić zajmowane pomieszczenie. Otrzymanie innego lokalu było wówczas niemożliwe. Powstała więc myśl budowy własnego lokalu. Po wielu kłopotliwych staraniach związanych z załatwieniem sprawy lokalizacji, projektu budynku, materiałów budowlanych, wykonawcy itp. przystąpiono latem 1980 r. do budowy. Trudności zaopatrzeniowe w materiały budowlane poważnie zahamowały tok robót, jednakże po ich przewyżczeniu, a potem dzięki podłączeniu budynku do centralnego ogrzewania można było jesienią 1982 r. prowadzić roboty w okresie zimy, by z kolei na wiosnę 1983 r. przystąpić do wyposażenia lokalu. W październiku 1983 r. Zespół prze-

prowadził się do nowego lokalu, a później nastąpiło uroczyste, oficjalne otwarcie lokalu.

Lokal zajmuje cały segment budynku o trzech kondygnacjach. Łączna powierzchnia użytkowa wynosi 192 m². Jest też do dyspozycji piwnica, w której urządzono archiwum, a obok budynku znajduje się podwórze do użytku właścicieli poszczególnych segmentów. Wszystkie instalacje — z wyjątkiem instalacji gazowej — zostały doprowadzone i sprawnie działają. Ogólny koszt budowy wyniósł w zaokrągleniu 3.000.000 zł. W kwocie tej mieści się również koszt wyposażenia lokalu wartości 902.000 zł.

Wielce zasłużonym przy budowie nowego lokalu w Starogardzie Gdańskim był ówczesny kierownik Zespołu (obecnie pozostaje na emeryturze) adw. Feliks Piechowski, inicjator i realizator budowy. Adw. F. Piechowski poniósł wszystkie trudy budowy, poczynając od załatwienia spraw prawnych związanych z lokalizacją — poprzez sprawy zaopatrzeniowe i techniczne budowy — aż do wyposażenia całego lokalu. Godzi się nadmienić o życzliwym stosunku do sprawy budowy ówczesnego naczelnika miasta w Starogardzie Gdańskim, a obecnie wicewojewody gdańskiego S. Milewskiego.

adw. A. Walicki

Izba toruńska

Uroczystości w dniu 7.XII. 1985 r. związane z 40-leciem Toruńskiej Izby Adwokackiej. Okręgowa Rada Adwokacka w Toruniu została powołana przez Ministra Sprawiedliwości w dniu 6.XI. 1945 r. i w związku z tym zaplanowano, by jubileuszowa uroczystość odbyła się w dniu 9.XI.1985 r. Jednakże w toku dość intensywnych przygotowań termin ten, jako mało realny, postano-

wiono przesunąć na dzień 7 grudnia 1985 r.

Uroczystości rozpoczęły się w Sali Mieszkańskiej Ratusza Staromiejskiego. Witając gości i koleżanki oraz kolegów, adw. Zygmunt P u b a n c, wicedziekan ORA, stwierdził, że na wstępie zmuszony jest z ogromnym żalem poinformować, iż nie uczestniczy w spotkaniu z powodu choroby dziekan Rady adw. Wiktor Kalka, który do

ostatniej chwili brał czynny udział w przygotowaniach do tego święta Adwokatury Pomorskiej.

Wśród zaproszonych osób byli obecni na uroczystości: członek Prezydium Centralnego Komitetu SD, poseł prof. dr Edward Kowalczyk, członek Prez. CKSD, przewodniczący WK SD we Włocławku, poseł Ryszard Tomczewski, sekretarz KW PZPR Ireneusz Loba, wiceminister Spraw Wewnętrznych płk Zbigniew Pudysz, zastępca Prok. Generalnego PRL Hipolit Starszak, kierownik sektora KC PZPR Jerzy Jamka, sekretarz WK SD Ewa Grajewska, członek Egzekutywy PZPR w Toruniu, szef WUSW płk dr Stanisław Łukasiak, kierownik Wydziału Społeczno-Prawnego KW PZPR Felicja Pokorniecka, kierownik Referatu Społeczno-Prawnego KW PZPR we Włocławku Jerzy Woźniak, przewodniczący Wojewódzkiej Rady PRON w Toruniu Sławomir Targowski, przewodniczący Wojewódzkiej Rady PRON we Włocławku Władysław Błaszak, szef Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy płk Bronisław Korycki, zastępca szefa WUSW w Toruniu płk Zygmunt Grochowski, zastępca komendanta Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Rakietowych i Artylerii płk dr Stanisław Specjalski, dyrektor Wydziału Prawnego Urzędu Wojew. we Włocławku Wiesław Woźniak, prezes Zarządu Wojewódzkiego ZPP i zarazem prezes Sądu Wojewódzkiego w Toruniu Artur Kujawa, wiceprezes Sądu Wojewódzkiego we Włocławku Hanna Głębocka, prokurator wojewódzki w Toruniu Marian Jęczyńsk, prokurator wojewódzki we Włocławku Tadeusz Perlicki, prezes Okręgowej Komisji Arbitrażowej w Toruniu Marek Wolarski, dziekan Okręgowej Izby Radców Prawnych w Toruniu adw. Janusz Mikołajewski, przewodnicząca Zarządu Ligi Kobiet Polskich w Toruniu adw. Barbara Marczuk, tudzież prezes NRA w Warszawie adw. dr

Kazimierz Łojewski, członek Naczelnej Rady Adwokackiej w Warszawie i zarazem dziekan ORA w Bydgoszczy adw. Franciszek Wysocki, dyrektor Muzeum mgr Zdzisław Ciara.

Wicedziekan ORA adw. Z. Pubanc powitał w serdecznych słowach wymienionych i pozostałych Gości oraz Koleżanki i Kolegów, a także przedstawicieli prasy centralnej, regionalnej i prawniczej, po czym udzielił głosu skarbnikowi ORA w Toruniu adw. Bohdanowi Matusiakowi dla wygłoszenia okolicznościowego wystąpienia. Mówca, nawiązując do decyzji Ministra Sprawiedliwości z 6 listopada 1945 r., mocą którego została powołana do życia Okręgowa Rada Adwokacka w Toruniu, naświetlił ówczesny stan wyjściowy adwokatury pomorskiej pod względem osobowym i terytorialnym. Ogromne straty poniosła adwokatura w czasie wojny. Z 214 adwokatów przeszło 40 zostało zamordowanych lub zamęczonych w obozach. Błędna polityka władz sanacyjnych spowodowała wzmocnienie w Toruniu żywiołu niemieckiego. Hitlerowska V kolumna w budynku, w którym obecnie ma siedzibę „Baj Pomorski” przy ul. Piernikarskiej 9, miała swój tzw. Deutsches Heim. Odbywały się tam narady, na których sporządzano między innymi listy Polaków skazanych na unicestwienie. To częściowo tłumaczy łatwość i szybkość następujących potem aresztowań. Wojna minęła, zaczęli wracać ci, co ocalili z tej straszliwej zawieruchy, napłynęli także nowi ludzie, m. in. z kresów wschodnich. Oni to rozpoczęli żmudną pracę nad zorganizowaniem wymiaru sprawiedliwości (wielu adwokatów powołano wtedy do sądownictwa i prokuratury) oraz nad zapewnieniem ludności pomocy prawnej na szerokim obszarze ziem północnych od województwa szczecińskiego aż po białostockie.

Adwokatura nie żyje dla siebie i

nie żyje w próżni. Podlega ona tym wszystkim zmianom, jakie następują w życiu Państwa i Narodu. Widać to także na uregulowaniach prawnych statusu adwokatury. Mówca przypomniał, że początkowo Rada była powoływana przez Ministra, obecnie zaś mamy bardzo szeroki samorząd. Złotą nicią przewija się ciągle postęp demokratyzacji w rozumieniu socjalistycznej nauki o państwie i prawie. W tym miejscu mówca przytoczył fragment wystąpienia Prezesa NRA adw. dra Kazimierza Łojewskiego na posiedzeniu plenarnym NRA w dniu 15.VI.1985 r. o trudnej kadencji organów samorządu adwokackiego. Nie trzeba więc żadnych wymaginowanych obszarów działania, bo konkretnej pracy jest bardzo dużo. Nawiązując do obchodów 40-lecia adwokatury w Polsce Ludowej w dniu 15.IX.1985 r. i wygłoszonego wówczas w Starej Pomarańczarni w Łazienkach referatu przez posła adw. dra Zdzisława Czeszejkę-Sochackiego, adw. B. Matusiak zakończył swe wystąpienie przypomnieniem starej paremii:

*Quidquid agis
prudenter agas
et respice finem!*

przy czym *finis* powinien być rozumiany — oczywiście — nie jako koniec, lecz jako cel. Celem tym jest dobro społeczeństwa, któremu adwokatura toruńska będzie nadal służyć.

Następnie przystąpiono do wręczenia odznaczeń przyznanych już wcześniej przez Radę Państwa kolegom adwokatom. Medale 40-lecia PRL otrzymali koledzy: Jerzy Domanowski z Włocławka, Jerzy Galicki z Brodnicy, Marian Kotecki z Grudziądza, Zenon Kujawski z Radziejowa, Jerzy Kwitnicki z Torunia, Bohdan Matusiak z Torunia, Zygmunt Pubanc z Chełmna i Leon Tomczyk z Torunia.

Ponadto Prezydium WRN we Włocławku przyznało adw. adw. Janowi Kuształowi z Rypina, Wincentemu Ko-

walskiemu z Lipna i Kazimierzowi Hoffmannowi z Włocławka oraz Zenonowi Kujawskiemu z Radziejowa „Złote Odznaki za Zasługi dla województwa włocławskiego”.

Aktu dekoracji dokonał z-ca przewodniczącego WRN we Włocławku poseł Ryszard Tomczewski, natomiast dyrektor Wydziału Prawnego UW we Włocławku Wiesław Woźniak odczytał i wręczył dyplomy uznania dla Rady Adwokackiej od Prezydium WRN i UW we Włocławku.

W imieniu odznaczonych i wyróżnionych podziękował adw. B. Matusiak.

Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej adw. dr K. Łojewski w swym wystąpieniu stwierdził, że dzisiejsze uroczystości stanowią święto nie tylko adwokatury toruńskiej, ale całej adwokatury polskiej. Nie tylko na Pomorzu, ale w całym kraju adwokatura złożyła wielką ofiarę życia i krwi. W Izbie warszawskiej spośród około 1600 adwokatów zginęło 720. Dla okupanta słowa: adwokat — inteligent — komunista — Żyd były niemal synonimami.

Mówca omówił następnie aktualny stan osiągnięć samorządu adwokackiego i najbliższe zadania oraz podkreślił, że ORA w Toruniu oraz osobiście dziekan adw. Wiktor Kalka zawsze wykazują zrozumienie i poparcie dla działań podejmowanych przez NRA i jej Prezydium.

Chwilę cennego relaksu stanowił krótki koncert w wykonaniu Elżbiety Sarba (flet) i Wojciecha Sarba (fortepian) z Państwowej Orkiestry Kameralnej w Toruniu, na który złożyły się utwory J. Ch. Naudota, F. Schuberta, G. F. Haendla i J. S. Bacha.

Sluchacze nagrodzili wykonawców rzęsyistymi oklaskami, po czym wicedziekan Z. Pubanc zaprosił wszystkich obecnych na część mniej oficjalną do Sali Królewskiej Ratusza. Gustownie przybrane stoły ustawione w środku

sali i kielichy ze złocistym winem przyniosły zmianę nastrojów obecnych na bardziej kameralny, a stosowne toasty wnieśli adw. Z. Pubanc i ze strony gości Jerzy Jamka.

Następnie zebrani udali się pod pomnik Mikołaja Kopernika, by złożyć hołd wielkiemu Astronomowi i uczcić to symboliczną wiązką kwiatów. a bezpośrednio potem przeszli do kamienicy pod nr 17 Starego Rynku, gdzie mieści się siedziba ORA i toruńskich zespołów adwokackich. Już wcześniej przybył tu pluton honorowy garnizonu ze sztandarem wojskowym. W hallu — przesłonięta barwami narodowymi marmurowa tablica z nazwiskami 44 adwokatów pomordowanych przez okupanta hitlerowskiego w latach 1939—1945.

Wicedziekan ORA adw. Z. Pubanc prosi w imieniu Rady, która tablicę ufundowała, Prezesa NRA mec. Kazimierza Łojewskiego o dokonanie odsłonięcia tablicy. Rozbrzmiewa sygnał Wojska Polskiego i za chwilę zwolniona część flagi państwowej odsłania wyryte złotymi literami w szlachetnym kamieniu nazwiska tych, którzy oddali życie za Polskę. Następuje złożenie wieńców i wiązanek kwiecica od Okręgowej Rady Adwokackiej w Toruniu i ORA w Bydgoszczy, Komendy Garnizonu Toruńskiego i przedstawicieli PRON. Rozlega się łoskot wębli, poczet sztandarowy oddaje hołd i po chwili ciszy padają słowa apelu poległych, które wygłasza wicedziekan ORA:

„Tablica, której odsłonięcia w dniu dzisiejszym dokonał Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej mec. dr Kazimierz Łojewski, jest poświęcona Wam, Koledzy. Tobie, Drogi Kolego, Eugeniuszu Barcikowski, Tobie, Droga Koleżanko, Alicjo Bryszow, Tobie, Drogi Kolego: Januszu Burzyński, Stanisławie Chmielewski, Janie Cholewa, Leonie Cierkowski, Leopoldzie

Drucker, Józefie Fast, Adolfie Felerbeum, Henryku Galuba, Bernardzie Głowczewski, Stanisławie Gramatowski, Adamie Grynberg, Kolego Hempel, Władysławie Hering, Bartłomieju Jahn, Edmundzie Kozłowski, Jakubie Lessing, Tobie, Droga Koleżanko, Gittie Lipińska, Tobie: Bolesławie Maciejewski, Witoldzie Matukiewicz, Władysławie Niemczyk. Romanie Nowak, Pawle Ossowski, Janie Pakuła, Stanisławie Przybyszewski, Franciszku Rocławski, Franciszku Roszak, Edmundzie Rozwadowski Edwardzie Rubenau, Kolego Sacha, Kolego Sarnecki, Natanie Sawicki, Marianie Smoczkiwicz, Hilary Sobociński, Julianie Spitzer, Józefie Stern, Stanisławie Strzyżowski, Wacławie Świtalski, Władysławie Typrowicz, Romanie Wawrowski, Józefie Wiśniewski, Zygmuncie Wiśniewski, Stanisławie Woyda.

Zginęliście z rąk okupanta hitlerowskiego w latach 1939—1945 w różnych miejscach i okolicznościach. Byliście adwokatami Ziem Bydgoskiej, Toruńskiej i Włocławskiej, członkami jednej naszej korporacji — Pomorskiej Izby Adwokackiej w Toruniu. Wykonywaliście swój zawód w różnych miejscowościach. Śmierć sięgała po Was przy egzekucyjnych ścianach i rowach, w obozach koncentracyjnych, podmiejskich lasach i fortach. Byliście zawsze w naszych myślach i sercach. Dzisiejsze obchody 40-lecia Adwokatury Toruńsko-Włocławskiej łączymy z upamiętnieniem Waszych nazwisk dla Wszystkich i Na Zawsze jako symbolu męczeństwa. Tablica ta przypominać będzie każdego z Was. Jesteście ofiarami wojny i faszyzmu. Jesteście naszymi

adwokackimi bohaterami. Cześć Waszej Pamięci!"

Następuje minuta ciszy dla uczczenia pamięci pomordowanych Koleżanek i Kolegów i zamknięcie uroczystości.

Jeszcze tylko gorące słowa podziękowania wszystkim obecnym za przybycie, Oficerom i Żołnierzom za uświetnienie i nadanie ceremonii odsłonięcia tablicy podniosłego i wzruszającego charakteru, Dyrekcji Muzeum Toruńskiego, przedstawicielom prasy i innym osobom za udzieloną pomoc. Po uroczystościach Okręgowa Rada Adwo-

kacka podjęła w pobliskim Zajeździe Staropolskim Gości i przedstawicieli Samorządu Adwokackiego skromnym obiadem.

PS. Powyższej relacji można by nadać tytuł „Fotografa przy tym nie było” i można by to uznać za mankament, ale częściowo nie zawiniony i nie przewidziany, gdyż wśród dziennikarzy miał być i foto-reporter, który się z niewiadomych przyczyn nie stawił.

adw. Bohdan Matusiak

SPROSTOWANIE

W wydanej — przy nrze 2 „Palestry” z 1986 r. — pozycji Biblioteki PALESTRY (Tomasz Grzegorzczak: Udział obrońcy w postępowaniu w sprawach nieletnich) prostuje się niniejszym dwa błędy polegające na omyłkowym wydrukowaniu nazwisk autorów wymienionych w przypisach, a mianowicie:

- 1) na str. 15: w przypisie 27 w pierwszym jego wierszu zamiast „L. Szaff” **powinno być** „L. Schaff”;
- 2) na str. 29: w przypisie 42 w pierwszym jego wierszu zamiast „M. Lisowski” **powinno być** „M. Lisiewski”.